

Δομές και Εξωνοσοκομειακή Παρακολούθηση Ατόμων στο Φάσμα του Αυτισμού

Αλμπάνη Ν. Ελένη
Επίκουρος Καθηγήτρια Νοσηλευτικής Πανεπιστήμιο Πατρών

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ..

- Θεραπεία για τον αυτισμό, μέχρι στιγμής, δεν υπάρχει.
- Υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις, ότι η ποιότητα ζωής των ατόμων με αυτισμό, μπορεί να βελτιωθεί με κατάλληλες, δια βίου εκπαιδευτικές προσεγγίσεις, με υποστήριξη των οικογενειών και συμμετοχή επαγγελματιών στην αντιμετώπιση, καθώς και με παροχή επαρκών υπηρεσιών.
- Αυτά θα τα βοηθήσουν να ανταπεξέλθουν στην σοβαρή αναπτυξιακή αναπηρία τους.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Ο αυτισμός εμφανίστηκε στην ελληνική νομοθεσία με παρέμβαση της Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων μόλις το 1999, με το **Νόμο 2716/1999** για την Ψυχική Υγεία και το 2000 με τον **Ν. 2817/2000** για την Ειδική Αγωγή.
- Στο πλαίσιο αυτό, συγκροτήθηκαν νομοθετικές και κανονιστικές ρυθμίσεις που αίρουν ως ένα σημείο τους αποκλεισμούς, τα εμπόδια και τις δυσκολίες της κοινωνικής ένταξης των ατόμων στο φάσμα του αυτισμού και παρέχουν **κοινωνική προστασία**.
- Με τα αναφερόμενα παρακάτω ΦΕΚ, έγινε μία επιλογή του βασικού θεσμικού πλαισίου που υπάρχει, και αποσκοπεί στην καταγραφή των ρυθμίσεων της κοινωνικής πολιτικής της Ελλάδας, η οποία αφορά στους κάτωθι κυρίως τομείς:

ΤΟΜΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

- Στην **Υγεία**, την **Κοινωνική Πρόνοια** και την **Ασφάλιση**, που στοχεύει στη διασφάλιση ενός ελάχιστου επιπέδου κοινωνικής προστασίας των ατόμων στο φάσμα του αυτισμού με τη θέσπιση οικονομικής ενίσχυσης και την εγκαθίδρυση και λειτουργία ιδρυμάτων κοινωνικής στήριξης και επανένταξης, τα οποία προσφέρουν στα άτομα αυτά ψυχική στήριξη, άνετη και ασφαλή διαβίωση, ιατρική παρακολούθηση και κοινωνική επανένταξη.
- Στην **Εργασία** και στην **Απασχόληση**, που στοχεύει στην ισότιμη συμμετοχή στην κοινωνία, στην παραγωγή, στην κατανάλωση και στην άρση κάθε είδους αποκλεισμού και περιθωριοποίησης των ατόμων στο φάσμα του αυτισμού.
- Στην **Εκπαίδευση** των ατόμων στο φάσμα του αυτισμού, η οποία παρέχεται δωρεάν από το κράτος σε δημόσια σχολεία, ενώ η μορφή των σχολείων αυτών προσδιορίζεται από το είδος και το βαθμό των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών αυτών.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Ο Νόμος 2817/2000 περιλαμβάνει στην κατηγορία των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες εκείνα που έχουν σύνθετες γνωστικές, συναισθηματικές και κοινωνικές δυσκολίες και όσοι παρουσιάζουν αυτισμό και άλλες διαταραχές ανάπτυξης.
- Κοινή Υπουργική Απόφαση Αριθ. Οικ.2/7029/0094 (ΦΕΚ 213 Β'/17-2-2005):
Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση Ατόμων με Αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Κοινή Υπουργική Απόφαση Αριθ. Π3α/Φ. 18/Γ.Π.οικ.63731 (ΦΕΚ 931 Β'/21-5-2008)
Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας και άλλες διατάξεις.
- Νόμος υπ'αριθ. 2646/20-10-1998 (ΦΕΚ 236 Α'/1998). Πρόσβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ - ΥΠΑΡΧΟΥΣΕΣ ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- Υπουργείο Υγείας Και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.
- Υπουργείο Παιδείας
- Τα Δικαιώματα του Παιδιού με Αυτισμό και της Οικογένειας - Νομοθεσία.
- Επίπεδα Δράσης Δομές και Υπηρεσίες για τον Αυτισμό.
- Ενιαίο Σχολείο για Παιδιά με Δ.Α.Δ. - Αυτισμό.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ:

- Διάγνωση- Αξιολόγηση-Παρακολούθηση:
  - Ιατροπαιδαγωγικά-Διαγνωστικά Κέντρα.
  - Κέντρα Ψυχικής Υγείας Νοσοκομείων.
  - Ειδικά Κέντρα Εξειδικευμένης Περίθαλψης.
  - Διαγνωστικά Κέντρα Φυσικών ή Ν.Π.Ι.Δ.
- Προϋπόθεση είναι η ύπαρξη επιστημόνων Ψυχικής Υγείας που γνωρίζουν το αντικείμενο του αυτισμού.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ

- Σύμφωνα με τον **Νόμο 2716/1999** για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών ψυχικής υγείας «το κράτος έχει την ευθύνη για την παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας, που έχουν σκοπό την πρόληψη, διάγνωση, θεραπεία, περίθαλψη, ψυχοκοινωνική αποκατάσταση και κοινωνική επανένταξη ενηλίκων, παιδιών και εφήβων με ψυχικές διαταραχές και διαταραχές αυτιστικού τύπου.
- Στο πλαίσιο της συντελούμενης μεταρρύθμισης των υπηρεσιών ψυχικής υγείας της χώρας, δημιουργούνται τα πρώτα **Ολοκληρωμένα Κέντρα** για άτομα με διαταραχές του φάσματος του αυτισμού - **Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές**.
- Με τα Κέντρα αυτά επιχειρείται η δημιουργία **σύγχρονων υπηρεσιών** που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα αναγκών των ίδιων των πασχόντων όπως και των οικογενειών τους και των θεραπευτών-μελετητών.

ΜΟΝΑΔΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΨΥΧΑΡΓΩΣ

- Ο «Οδηγός Οργάνωσης και Λειτουργίας Ολοκληρωμένου Κέντρου για Άτομα με Διαταραχές του φάσματος του Αυτισμού - Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές» εκπονήθηκε στο πλαίσιο της Μονάδας Υποστήριξης Παρακολούθησης ΨΥΧΑΡΓΩΣ- Β Φάση.

Στις υπηρεσίες που παρέχουν τα Ολοκληρωμένα Κέντρα περιλαμβάνεται:

- Η διάγνωση, αξιολόγηση, θεραπεία και εκπαίδευση των παιδιών με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές κατ' οίκον και στους χώρους του Κέντρου Ημέρας.
- Η εκπαίδευση και υποστήριξη των οικογενειών τους.
- Η παρέμβαση κατ' οίκον σε περιπτώσεις κρίσεων των οικογενειακών συστημάτων.
- Η παροχή βραχείας στεγαστικής κάλυψης και η συνέχιση της παρακολούθησης του ατόμου μετά την ολοκλήρωση των θεραπευτικών παρεμβάσεων που του παρέχονται στο Ολοκληρωμένο Κέντρο.

Τα Τμήματα που Συγκροτούν ένα Ολοκληρωμένο Κέντρο είναι:

Κέντρο Ημέρας για άτομα με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές

- Το Κέντρο Ημέρας έχει ως κύριο στόχο την κοινωνικοποίηση και την ένταξη στην κοινότητα ατόμων με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές. Στο Κέντρο Ημέρας προσφέρεται εκπαίδευση στις δεξιότητες όσο το δυνατόν περισσότερο αυτόνομης διαβίωσης των ατόμων αυτών στην κοινότητα με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής τους. Το Κέντρο Ημέρας είναι ένα μεταβατικό στάδιο στην πορεία ενός παιδιού και όχι ένας δια βίου χώρος απασχόλησης.

Ξενώνας

- Ο Ξενώνας για Άτομα με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές είναι στεγαστική Μονάδα, η οποία λειτουργεί στα πλαίσια των αρχών της εξωνοσοκομειακής περίθαλψης, της τομεοποίησης, της κοινωνικής ψυχιατρικής, της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης.
- Ο ξενώνας πρέπει να εξυπηρετεί παιδιά-έφηβους ή έφηβους-ενήλικες και δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 6 ως 8 άτομα φιλοξενούμενων αντίστοιχα.

Τα Τμήματα που Συγκροτούν ένα Ολοκληρωμένο Κέντρο είναι:

Κέντρο Εκπαίδευσης και Έρευνας

- Το Σκοπός του Κέντρου Εκπαίδευσης και Έρευνας είναι η εκπαίδευση φοιτητών όλων των βαθμίδων (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί) και εθελοντών (επαγγελματίες ψυχικής υγείας).
- Οι φοιτητές εκπαιδεύονται σε όποια θέματα αφορούν τις διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές, ενώ τους δίνεται η δυνατότητα μελέτης των μεθόδων αντιμετώπισης των παθήσεων αυτών, επικαιροποίησης των γνώσεων τους και εφαρμογής σύγχρονων θεραπευτικών και εκπαιδευτικών παρεμβάσεων υπό εποπτεία.
- Όσον αφορά την έρευνα, σκοπός του Κ.Ε.Ε. είναι η δημιουργία βάσης δεδομένων και η αξιοποίηση όλων των δεδομένων τόσο από το Κέντρο Ημέρας όσο και από τον Ξενώνα για την διεξαγωγή ερευνών.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τρία προγράμματα άμεσης παρέμβασης για άτομα στο φάσμα του αυτισμού:

- Τρέχει πιλοτικό πρόγραμμα στην Αττική με προσωπικούς βοηθούς για πολλές ομάδες ΑμεΑ στις οποίες συμπεριλήφθηκαν επί τούτου άτομα με νοητικές και νευροαναπτυξιακές παθήσεις, όπως είναι τα άτομα στο φάσμα του αυτισμού.
- Ο προσωπικός βοηθός δίνει την απαραίτητη χείρα βοήθειας σε γονείς που κανονικά πρέπει να βρίσκονται δίπλα στο ΑμεΑ παιδί τους σε 24ωρη βάση.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Το δεύτερο πρόγραμμα αφορά την **εργασιακή ενίσχυση 300** αρχικά ατόμων στο φάσμα του αυτισμού με 100% χρηματοδότηση από την Πολιτεία και δωρεάν παροχή συμβούλου και ατόμου που παρέχει παράλληλη στήριξη κατά την ώρα της εργασίας.
- Δηλαδή το άτομο με αυτισμό θα εργάζεται υπό την εποπτεία και την καθοδήγηση βοηθού, και αφού λήξει το πρόγραμμα θα έχει και **σύμβουλο εργασίας**.
- Που θα το βοηθήσει να επιλέξει ένα **αντικείμενο απασχόλησης** το οποίο θα το βοηθήσει στο μέλλον να αποκτήσει οικονομική ανεξαρτησία και πλήρη κοινωνική ένταξη.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Το τρίτο πρόγραμμα που προωθείται από το υπουργείο Εργασίας αφορά εξάλλου την **πρώιμη διάγνωση** στα προνήπια και νήπια με αυτισμό.
- «Θα γίνει συστηματικά και οριζόντια» με την ονομασία «Κυψέλη» που στόχο έχει να γίνεται πρώιμη διάγνωση του αυτισμού σε όλους τους βρεφονηπιακούς σταθμούς.
- Στη συνέχεια θα παρέχεται στο γονέα **ενημέρωση και άμεση πρόσβαση** σε δομές που θα βελτιστοποιούν μέσω συγκεκριμένων παρεμβάσεων τις δεξιότητες των παιδιών τους, ενώ θα τους ετοιμάζουν πλήρεις φακέλους με το ιστορικό του παιδιού ώστε να διευκολύνονται στην περαιτέρω πορεία.
- Το πρόγραμμα αυτό έχει ξεκινήσει επίσης πιλοτικά στην Αθήνα.

ΚΕΝΤΡΑ ΔΙΑΦΟΡΟΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ :

Τι είναι το ΚΕΔΔΥ;

- Το Κ.Ε.Δ.Δ.Υ. είναι αποκεντρωμένη δημόσια υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και υπάγεται στην Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Σκοπός του είναι η προσφορά υπηρεσιών διάγνωσης, αξιολόγησης και υποστήριξης των μαθητών και κυρίως εκείνων που έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Καθώς και υποστήριξης, πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης των εκπαιδευτικών, των γονέων και της κοινωνίας.

ΚΕΝΤΡΑ ΔΙΑΦΟΡΟΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ :

- Τα ΚΕΔΔΥ αξιολογούν μαθητές μέχρι το εικοστό δεύτερο (22ο) έτος της ηλικίας τους.
- Η αξιολόγηση πραγματοποιείται από πενταμελή διεπιστημονική ομάδα, που απαρτίζεται από έναν εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης (προσχολικής ή πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης), έναν παιδοψυχίατρο ή παιδίατρο με εξειδίκευση στην παιδονευρολογία ή νευρολόγο με εξειδίκευση στην παιδονευρολογία, έναν κοινωνικό λειτουργό, έναν ψυχολόγο και έναν λογοθεραπευτή. Στη διεπιστημονική ομάδα δύναται να συμμετέχει και εργοθεραπευτής κατόπιν εισήγησης του Προϊσταμένου του οικείου ΚΕΔΔΥ.
- Επιπλέον, άτομα άνω των 18 ετών που έχουν μέχρι τότε αξιολογηθεί ως άτομα με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές (φάσμα αυτισμού) εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των ΚΕΔΔΥ.

ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ Κ.Ε.Δ.Δ.Υ.

- Την έρευνα για τη διαπίστωση του είδους και του βαθμού των δυσκολιών των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο σύνολο των παιδιών σχολικής και προσχολικής ηλικίας.
- Την εισήγηση για την εγγραφή, κατάταξη και φοίτηση στην κατάλληλη σχολική μονάδα, καθώς και την παρακολούθηση και αξιολόγηση της εκπαιδευτικής πορείας των μαθητών.
- Την εισήγηση για την κατάρτιση εξατομικευμένων ή ομαδικών προγραμμάτων ψυχοπαιδαγωγικής και διδακτικής υποστήριξης.
- Την παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης και ενημέρωσης στο διδακτικό προσωπικό και σε όσους συμμετέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία, επαγγελματική υποστήριξη και τη διοργάνωση προγραμμάτων ενημέρωσης και συμβουλευτικής για τους γονείς των μαθητών.
- Τον καθορισμό του είδους των τεχνικών βοηθημάτων και οργάνων που έχει ανάγκη το παιδί στο σχολείο ή στο σπίτι.
- Την εισήγηση για την αντικατάσταση των γραπτών δοκιμασιών των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες με προφορικές ή άλλης μορφής δοκιμασίες στις εξετάσεις της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Την εισήγηση για την αντικατάσταση και την εφαρμογή προγραμμάτων πρώιμης εκπαιδευτικής παρέμβασης για τα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

ΔΟΜΕΣ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ

Κέντρα Ημέρας:

- Τα Κέντρα Ημέρας λειτουργούν από νοσοκομεία και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου συνεργαζόμενα με το Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης στον τομέα της ψυχικής υγείας.

Ξενώνες :

- Δομές διαβίωσης ατόμων με αυτισμό ή βραχύχρονης φιλοξενίας.

Σύλλογοι γονέων:

- Σύλλογοι γονέων, κηδεμόνων ατόμων με αυτισμό.
- Ιδιωτικές Οργανώσεις και ΜΚΟ .

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΥΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ (Ε.Ε.Π.Α.Α.)

- Το Νοέμβριο του 1992, 80 γονείς αυτιστικών ατόμων από την Αθήνα, τον Πειραιά, το Ηράκλειο Κρήτης, το Βόλο, τη Λάρισα, τα Γιάννενα, την Κοζάνη, τη Βέροια και τη Θεσσαλονίκη, ίδρυσαν την Ελληνική Εταιρία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων (Ε.Ε.Π.Α.Α.).
- **Σκοπός** της είναι: «να εργαστεί για τα δικαιώματα των ατόμων που εμφανίζουν το σύνδρομο του αυτισμού και άλλες συναφείς καταστάσεις στις οποίες τα αυτιστικά στοιχεία προέχουν και καθορίζουν τις ανάγκες της καθημερινής ζωής, της εκπαίδευσης, της θεραπείας και της δια βίου Προστασίας».
- Σήμερα, η Ελληνική Εταιρία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων έχει περισσότερα από 850 μέλη, που είναι γονείς αυτιστικών παιδιών , σχεδόν από όλη την Ελλάδα.

ΔΟΜΕΣ

ΚΔΑΠ ΜΕΑ Η ΦΩΛΙΑ στα Ιωάννινα:

- Τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία (ΚΔΑΠ μεΑ), ιδρύθηκαν με στόχο την ικανοποίηση αναγκών, κατά το δυνατό μεγαλύτερου αριθμού εξυπηρετούμενων παιδιών και εφήβων με αναπηρίες.

Οι σκοποί των ΚΔΑΠ μεΑ είναι:

- Η δημιουργική απασχόληση των παιδιών- εφήβων με αναπηρίες.
- Η κοινωνική ένταξη παιδιών - εφήβων/ ατόμων με αναπηρία.
- Η στήριξη της οικογένειας ώστε να αντιμετωπιστούν καταστάσεις κοινωνικού αποκλεισμού.
- Η βελτίωση της ποιότητας ζωής των παιδιών - εφήβων με αναπηρίες και των οικογενειών τους.

ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ "ΣΕΙΡΙΟΣ"

- Στο πλαίσιο του Προγράμματος "Υγεία-Πρόνοια 2000-2006" η ΕΕΤΑΑ ίδρυσε και λειτουργεί το Κέντρο Ημέρας Ενηλίκων με Αυτισμό «ΣΕΙΡΙΟΣ» στον Γέρακα Αττικής.
- Μέσα στο άνετο και ευχάριστο περιβάλλον **εκπαιδεύονται** και **ψυχαγωγούνται** καθημερινά στο Κέντρο Ημέρας ενήλικα άτομα με Αυτισμό μέσα από μια πληθώρα δραστηριοτήτων που διεξάγονται σύμφωνα με παγκοσμίως διαδεδομένες και αποδεκτές εκπαιδευτικές-θεραπευτικές παρεμβάσεις (TEACCH, PECS, MAKATON). Έμπειρο και εξειδικευμένο προσωπικό ενισχύει τόσο τις κοινωνικές όσο και τις άλλες δεξιότητες των επωφελουμένων.
- Στόχος του Κέντρου Ημέρας «ΣΕΙΡΙΟΣ» είναι τα ενήλικα Άτομα με Αυτισμό, κατά βάση άτομα με πολλαπλές δυσκολίες, να εκπαιδεύονται σ' ένα περιβάλλον που **τα αποδέχεται**, τα στηρίζει και τα βοηθά στην αντιμετώπιση και εκπλήρωση των αναγκών τους.

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ

Στόχοι:

Βασικές καθημερινές δραστηριότητες

Διαχείριση ελεύθερου χρόνου

Μείωση αδόκιμων συμπεριφορών

Ομαλή ένταξη στην κοινωνία

ΣΕΙΡΙΟΣ

ΦΟΙΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ.

- Σύμφωνα με το άρθρο 6 Νόμου (Ν.3699/2008), οι μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μπορούν να φοιτούν σε σχολική τάξη του γενικού σχολείου:
- Οι μαθητές με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας μπορούν να φοιτούν στις σχολικές τάξεις του Γενικού Σχολείου υποστηριζόμενοι από τον εκπαιδευτικό της τάξης και κατά περίπτωση, με βάση τη γνωμάτευση του οικείου ΚΕΔΔΥ, με παράλληλη στήριξη από εκπαιδευτικό Ειδικής Αγωγής, ο οποίος διαθέτει κατά προτίμηση εξειδίκευση στον αυτισμό.

ΦΟΙΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ.

- Οι μαθητές με αυτισμό μέσης και χαμηλής λειτουργικότητας μπορούν να φοιτούν στα Τμήματα Ένταξης των Γενικών Σχολείων...
- Και να παρακολουθούν κοινό και εξειδικευμένο αναλυτικό πρόγραμμα με παράλληλη στήριξη από εκπαιδευτικό Ειδικής Αγωγής.
- Ενώ στις σοβαρότερες των περιπτώσεων μπορούν να φοιτούν σε Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής με κατεύθυνση τον αυτισμό.

ΦΟΙΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΤΟΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ.

- Όταν η φοίτηση των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες καθίσταται **ιδιαίτερα δύσκολη** στα σχολεία του κοινού εκπαιδευτικού προγράμματος, λόγω των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών τους, η εκπαίδευση των μαθητών αυτών παρέχεται σε:

Αυτοτελείς ΣΜΕΑΕ, όπου για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση ορίζονται:

i) Τα **Νηπιαγωγεία ΕΑΕ** και τμήματα πρώιμης παρέμβασης που λειτουργούν εντός των νηπιαγωγείων ΕΑΕ, για μαθητές μέχρι το έβδομο (7ο) έτος της ηλικίας τους.

ii) Τα **Δημοτικά σχολεία ΕΑΕ** για μαθητές μέχρι το δέκατο τέταρτο (14ο) έτος της ηλικίας τους, τα οποία λειτουργούν με μία προκαταρκτική τάξη και με τις τάξεις Α', Β', Γ', Δ', Ε' και ΣΤ'. Μετά από εισήγηση του οικείου ΚΕΔΔΥ, μπορεί να γίνει παράταση της φοίτησης μέχρι το δέκατο πέμπτο (15ο) έτος της ηλικίας των μαθητών. Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση μπορούν να λειτουργούν και τμήματα ολοήμερου προγράμματος.

ΦΟΙΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΤΟΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ.

iii) Τα Γυμνάσια ΕΑΕ για μαθητές μέχρι το δέκατο ένατο (19ο) έτος της ηλικίας τους. Τα γυμνάσια ΕΑΕ περιλαμβάνουν την προκαταρκτική τάξη και τρεις επόμενες τάξεις Α', Β' και Γ'. Μαθητές απόφοιτοι δημοτικού σχολείου με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές (φάσμα αυτισμού) μπορεί να εγγράφονται απευθείας στην Α' τάξη του γυμνασίου ΕΑΕ, ύστερα από αξιολόγηση που πραγματοποιείται από το οικείο ΚΕΔΔΥ.

iv) Τα Λύκεια ΕΑΕ, που περιλαμβάνουν την προκαταρκτική τάξη και τρεις επόμενες τάξεις Α', Β' και Γ'. Μαθητές απόφοιτοι γυμνασίου με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές (φάσμα αυτισμού) μπορεί να εγγράφονται απευθείας στην Α' τάξη του λυκείου ΕΑΕ, ύστερα από αξιολόγηση που πραγματοποιείται από το οικείο ΚΕΔΔΥ.

ΦΟΙΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΤΟΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ.

- Σχολεία ή τμήματα που λειτουργούν είτε ως αυτοτελή είτε ως παραρτήματα άλλων σχολείων σε νοσοκομεία, κέντρα αποκατάστασης, ιδρύματα αγωγής ανηλίκων, ιδρύματα χρονίως πασχόντων ή Υπηρεσίες εκπαίδευσης και αποκατάστασης των Μονάδων Ψυχικής Υγείας.
- Οι εκπαιδευτικές αυτές δομές θεωρούνται ΣΜΕΑΕ που εμπίπτουν στο πλαίσιο της ΕΑΕ παιδιών σχολικής ηλικίας και εφαρμόζουν εκπαιδευτικά προγράμματα που εποπτεύονται από το Υπουργείο.
- Με διδασκαλία στο σπίτι.

ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- **Ελληνικό Επιστημονικό Δίκτυο για τις ΔΑΦ**

<https://autismnet.gr/>

- **Εθνική Συνομοσπονδία ατόμων με αναπηρία (ΕΣΑΜΕΑ)**

<https://web.archive.org/web/20200723222214/https://www.esamea.gr/>

- **Ελληνική Εταιρία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων - Ε.Ε.Π.Α.Α.**

<https://www.autismgreece.gr/>

- **Ελληνική Εταιρεία Αναπτυξιακής Παιδιατρικής**

<https://devpeds.gr/>

- **Autism Hellas**

<https://autismhellas.gr/>

- **Special Education (Ιστότοπος για την ειδική αγωγή)**

<https://specialeducation.gr/specialedu/>

ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ

- **ENational Autistic Society (NAS)** Ο μεγαλύτερος μη κερδοσκοπικός οργανισμός του Ηνωμένου Βασιλείου για άτομα στο φάσμα του αυτισμού και τις οικογένειες τους.

<https://www.autism.org.uk/>

- **Autismspeaks**

<https://www.autismspeaks.org/>

- **Autism society** . Ο μεγαλύτερος οργανισμός στις Ηνωμένες Πολιτείες για θέματα αυτισμού.

<https://autismsociety.org/>

- **Autism and Developmental Disabilities network - Centre for disease Control and prevention CDC USA.**

<https://www.cdc.gov/ncbddd/autism>

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΜΟΝΗ ΣΑΣ!!!

